

Извори материјала за Радну свеску

6–12. СЕПТЕМБРА

БЛАГО ИЗ БОЖЈЕ РЕЧИ | ПОНОВЉЕНИ ЗАКОНИ 33–34

„Нека ти Јеховине 'вечне руке' буду заклон“

it-2-E 51

Јешурун

Почасни назив за Израел. У *Сепутуагинти*, преводу хебрејског дела Светог писма на грчки језик, тај назив је преведен као „вољени“, чиме се изражава наклоност. Име „Јешурун“ требало је да подсећа Израелце да су у савезу с Јеховом и да зато морају остати честити (Пз 33:5, 26; Ис 44:2). У Поновљеним законима 32:15 име „Јешурун“ се користи на ироничан начин. Уместо да живи у складу са значењем тог имена, Израел је постао тврдоглав, напустио је и презрео свог Створитеља и Спаситеља.

Пронађимо драгуље у Божјој Речи

it-2-E 439 ¶13

Мојсије

Мојсије је имао 120 година кад је умро. Још увек је био у пуној снази јер Библија за њега каже: „Вид му није ослабио нити га је снага издала.“ Јехова га је сахранио и никада се није сазнало где је његов гроб (Пз 34:5-7). То је вероватно урадио да Израелци не би упали у замку идолопоклонства тако што би направили светилиште од његовог гроба. По свему судећи, Ћаво је желео да искористи Мојсијево тело да би навео Израелце на тако нешто. Исусов полубрат Јуда је у вези с тим написао: „Кад је арханђео Михаило имао спор с Ћаволом око Мојсијевог тела, није се усудио да га осуди погрдним речима, већ је рекао: 'Нека те Јехова прекори!'“ (Ју 9). Израел-

ци су 30 дана оплакивали Мојсија пре него што су ушли у хананску земљу под вођством Исуса Навина (Пз 34:8).

20–26. СЕПТЕМБРА

БЛАГО ИЗ БОЖЈЕ РЕЧИ | ИСУС НАВИН 3–5

„Јехова благосиља оне који делима показују веру“

it-2-E 105

Јордан

Река Јордан је низводно од Галилејског мора у просеку дубока од једног до три метра и широка од 27 до 30 метара. Али у прошлеће се Јордан излива из корита и много је шири и дубљи (ИН 3:15). Не би било безбедно да Израелци тада прелазе набујали Јордан са женама и децом, посебно не у близини Јерихона. Ту је река толико брза да се у новије доба дешавало да струја однесе пливаче. Међутим, Јехова је чудом зауставио Јордан, тако да су Израелци могли да пређу на другу страну по сувом (ИН 3:14-17). Слично чудо се догодило вековима касније – једном су Илија и Јелисеј заједно прешли Јордан, а други пут је Јелисеј то учинио сам (2Кр 2:7, 8, 13, 14).

4–10. ОКТОБРА

БЛАГО ИЗ БОЖЈЕ РЕЧИ | ИСУС НАВИН 8–9

„Поуке из записа о Гаваоњанима“

it-1-E 930-931

Гаваон

У време Исуса Навина. Кад је Исус Навин био вођа Израела, у Гаваону су живели Јевеји, један од седам хананских народа које

је требало уништити (Пз 7:1, 2; ИН 9:3-7). Гаваоњани су понекад називани и Аморејима јер се тај назив по свему судећи користио за све хананске народе (2Са 21:2; упоредити с Пст 10:15-18; 15:16). Гаваон је био велики град и имао је јаку војску, али његови становници су, за разлику од осталих Хананаца, схватили да се Јехова бори за Израелце и да неће моћи да их савладају. Зато су након уништења Јерихона и Гаја послали своје изасланике код Исуса Навина у Галгал да би склопили мир са Израелцима. Они су вероватно заступали још три јевејска града – Хефиру, Вирот и Киријат-Јарим (ИН 9:17). Ти изасланици су носили изношене сандале и похабану одећу, имали су поцепане винске мехове, старе вреће са храном и сув, бајат хлеб. Рекли су да долазе из далеке земље, да би створили утисак да не живе на подручју које Израелци намеравају да освоје. Рекли су и да верују да је Јехова заслужан за оно што се годинама раније десило Египћанима и аморејским краљевима Сиону и Огу. Али лукаво су прећутали да знају шта се догодило с Јерихоном и Гајем, јер такве вести не би могле да стигну до њихове „веома далеке земље“ до времена кад су наводно кренули из ње. Кад су видели њихове ствари, Израелци су поверовали да ти изасланици говоре истину, па су с њима склопили савез да ће им поштедети живот (ИН 9:3-15).

Пронађимо драгуље у Божјој Речи

it-1-E 1030

Вешање

Према закону који је Јехова дао Израелцима, неке злочинце је требало погубити и потом обесити на стуб. То је био знак да је неко „проклет пред Богом“ и служило је као упозорење другима. Тело обешеног

није смело да остане на стубу преко ноћи, јер би се тиме оскрнављивала земља коју је Бог дао Израелцима (Пз 21:22, 23). Израелци су се држали те одредбе чак и кад би био погубљен неко из другог народа (ИН 8:29; 10:26, 27).

ПРИПРЕМА ЗА СЛУЖБУ ПРОПОВЕДАЊА

it-1-E 520 ¶1

Савез

Споразум или уговор између једне или више особа, којим се обавезују да ће нешто учинити, односно да нешто неће учинити. Хебрејска реч *берит*, чије порекло није тачно познато, појављује се преко 280 пута у хебрејском делу Светог писма, од тога више од 80 пута у пет Мојсијевих књига. У Катни, древном граду ван граница Израела, југоисточно од Емата, 1927. пронађене су плочице са записима на клинастом писму. На основу тих записа изучаваоци су утврдили да је њено основно значење „савез“ и да одговара речи „уговор“ која се данас користи у правној терминологији. „Садржај на две такве плочице [од 15 пронађених] врло је једноставан. На првој се налази списак имена [...] Друга садржи списак намирница [...] По свему судећи, први запис је нека врста *споразума*, према ком се човек о коме је реч [...] обавезује да ће радити за некога или обавити одређени посао за њега. Други запис је очигледно саставила иста особа и из њега сазнајемо која је сврха тог *споразума*; човек који је обављао посао требало је да заузврат добије одређене намирнице [...] појам *берит* (савез), који су Израелци користили, заузимао је важно место у јавистичкој теологији. Ови древни записи су први ванбиблијски извор у ком се та реч појављује. Датирају отприлике из прве трећине четрнае-

стог века пре нове ере“ (*Bulletin of the American Schools of Oriental Research*, фебруар 1951, стр. 22).

it-1-E 525 ¶1

Савез

Остали савези. (а) Савез који су Исус Навин и израелски поглавари склопили са становницима града Гаваона да ће их оставити на животу. Савез се сматрао толико обавезујућим да су Израелци поштедели живот Гаваоњанима иако су они били Хананци које је требало да униште. Али будући да је против њих изречено проклетство, требало је да секу дрва и доносе воду за израелски народ (ИН 9:15, 16, 23-27). (б) Савез који је Исус Навин склопио с Израелом да служе Јехови (ИН 24:25, 26). (в) Савез који су галадске старешине склопиле с Јефтајем у Миспи према ком су се обавезале да ће га поставити за поглавара над становницима Галада ако му Јехова да победу над Амонцима (Су 11:8-11). (г) Савез који су склопили Јонатан и Давид (1Са 18:3; 23:18). (д) Савез који је свештеник Јодај склопио са стотницима краљевске телесне страже и са стотницима дворске страже (2Кр 11:4; 2Ле 23:1-3). (ђ) Савез који су Израелци склопили с Јеховом према ком су се обавезали да ће отпустити жене из других народа (Јзд 10:3). (е) Савез према ком Јехова обећава да ће свог слугу дати да буде савез народу (Иса 42:6; 49:8). (ж) Савез који је Давид склопио с израелским старешинама у Хеврону (1Ле 11:3). (з) Савез који је народ склопио за време Асиног владања да ће тражити Јехову свим срцем и душом (2Ле 15:12). (и) Савез који је Јосија склопио с Јеховом обећавши му да ће држати његове заповести у складу са Законом (2Ле 34:31). (ј) „Хвалисавци“ који су владали Јерусали-

мом погрешно су мислили да су пронашли сигурност у савезу „са смрћу“ (Иса 28:14, 15, 18).

11–17. ОКТОБРА

БЛАГО ИЗ БОЖЈЕ РЕЧИ | ИСУС НАВИН 10–11

„Јехова се борио за Израелце“

it-1-E 50

Адониседек

Краљ Јерусалима у време кад су Израелци освајали Обећану земљу. Адониседек се удружио с краљевима који су владали западно од Јордана да би заједничким снагама зауставили освајачки поход Исуса Навина (ИН 9:1-3). Међутим, Јевеји који су живели у Гаваону склопили су мир са Исусом Навином. Да би се осветио Гаваоњанима и да би спречио друге да стану на страну Израелаца, Адониседек је са још четворицом аморејских краљева опколио Гаваон и напао га. Након што је Исус Навин на спектакуларан начин избавио Гаваоњане и нанео тежак пораз противничкој војсци, паторица краљева су побегла и сакрила се у пећину код Макиде. Међутим, испоставило се да су тако упали у замку. Исус Навин је погубио Адониседека и осталу четворицу краљева пред очима својих војника и обесио их на стуб. Њихова тела су затим бачена у пећину, која је постала њихов гроб (ИН 10:1-27).

it-1-E 1020

Грађ

Јехова га је користио. Јехова је у неким приликама користио грађ да би испунио своје обећање и да би показао своју моћ (Пс 148:1, 8; Ис 30:30). Први пут је то урадио када је нанео седму невољу древном

Египту. Велики град је уништио сву вегетацију, поломио дрвеће и усмртио животиње и људе који су се затекли напољу, али Израелци у Гесему нису претрпели никакву штету (Из 9:18-26; Пс 78:47, 48; 105:32, 33). Касније, на подручју Обећане земље, када су Израелци под вођством Исуса Навина дошли у помоћ Гаваоњанима, које је напа-ла удружена војска петорице аморејских краљева, Јехова је користио крупан град да би поразио Амореје. Том приликом је више људи страдало од града него од руку израелских војника (ИН 10:3-7, 11).

18–24. ОКТОБРА

БЛАГО ИЗ БОЖЈЕ РЕЧИ | ИСУС НАВИН 12–14

Пронађимо драгуље у Божјој Речи

it-1-E 902-903

Гевал

Јехова је гевалску земљу уврстио у подручје које ће бити освојено након Исуса Навина (ИН 13:1-5). Критичари освајање ове земље наводе као недоследност у Библији зато што се град Гевал налазио далеко од северне границе Израела (око 100 км северно од Дана) и по свему судећи никада није био део израелске територије. Неки изучаваоци сматрају да је изворни хебрејски текст оштећен баш код овог стиха и да је у њему првобитно писало „земља која се граничи с Ливаном“ или „све до гевалске земље“. Међутим, вредно је поменути да је Јехова у Исусу Навину 13:2-7 ову земљу обећао Израелцима *под одређеним условом*. Према томе, разлог што никад нису освојили Гевал можда је баш то што су били непослушни Јехови. (Упоредити са ИН 23:12, 13.)

25–31. ОКТОБРА

БЛАГО ИЗ БОЖЈЕ РЕЧИ | ИСУС НАВИН 15–17

„Сачувај непроцењив дар“

it-1-E 1083 ¶13

Хеврон

Хеврон је био међу градовима које су Израелци освојили у походу на јужни део хананске земље. Они су уништили град, погубили све становнике и њиховог краља (по свему судећи Оамовог наследника) (ИН 10:36, 37). Међутим, иако су Израелци под вођством Исуса Навина поразили Хананце, изгледа да нису одмах населили места која су освојили. Док су се Израелци борили на другом подручју, Енакими су се поново населили у Хеврону, због чега је после извесног времена Халев морао да их отера из града (могуће је да су то учинили људи из Јудиног племена под Халевовим вођством) (ИН 11:21-23; 14:12-15; 15:13, 14; Су 1:10). Хеврон је приликом поделе земље припао Халеву из Јудиног племена, а касније је одређен да служи као град уточишта. Уједно је био и свештенички град. Међутим, „поље око [Хеврона] и околна места“ припадали су Халеву и његовим потомцима (ИН 14:13, 14; 20:7; 21:9-13).

it-1-E 848

Принудни рад

Израз „принудни рад“ (хебр.: *мас*) био је познат у библијско доба јер су људи из покорених народа углавном постајали робови (Пз 20:11; ИН 16:10; 17:13; Јес 10:1; Ис 31:8; Ту 1:1). Док су Израелци били робови у Египту, градили су Питом и Рамесу, градове који су служили као складишта, и трпели су угњетавање египатских надзорника (Из 1:11-14). Касније, након што су

ушли у Обећану земљу, они нису послушали Јеховину заповест да отерају све Хананце, већ су им наметнули принудни рад. Тако су упали у замку да служе лажним боговима (ИН 16:10; Су 1:28; 2:3, 11, 12). Краљ Соломон је наметнуо принудни рад потомцима тих народа – Амореја, Хетеја, Ферезеја, Јевеја и Јевусеја (1Кр 9:20, 21).

it-1-E 402 ¶3

Ханан

Иако су многи Хананци преживели израелски поход и избегли поробљавање, могло се рећи да је „Јехова дао Израелу сву земљу за коју се заклео њиховим прецима да ће им је дати“, да им је дао „мир на свим њиховим границама“ и да „од свих добрих обећања која је Јехова дао израелском народу није остало неиспуњено ниједно обећање, сва су се испунила“ (ИН 21:43-45). Сви околни народи су били у страху од Израелаца и зато нису представљали опасност по њих. Бог је раније рекао да ће терати Хананце „мало-помало“, да се дивље животиње не би намножиле ако би земља изненада опустела (Из 23:29, 30; Пз 7:22). Хананска војска је била много боље опремљена и имала је бојна кола с гвозденим оштрицама, али то није био разлог што Израелци нису успели да освоје одређена подручја нити је то значило да Јехова није испунио своје обећање (ИН 17:16-18; Су 4:13). Израелци су претрпели неке поразе због тога што су били непослушни Јехови (Бр 14:44, 45; ИН 7:1-12).